

Fra: Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse
Dato: 07.09.2021
Dokumentnr.: 202134193-1

Til: Mottakere i henhold til liste

Høring: Inntaksordning for Trøndelag 2022 - 2023

Bakgrunn:

I juni 2021 ble forskrift til opplæringsloven endret med et pålegg om at alle fylker skal ha en inntaksordning basert på fritt skolevalg. Fritt skolevalg kan organiseres på to måter. Den ene er fritt skolevalg i hele fylket. Den andre er fritt skolevalg i inntil seks inntaksområder.

Inntaksordningen i Trøndelag må beskrives i lokal forskrift. Det er derfor utarbeidet to utgaver av lokal forskrift, en for hver organisering av fritt skolevalg.

Dette høringsnotatet er grunnlaget for utarbeidelsen av inntaksordning og lokal forskrift for Trøndelag basert på den nye bestemmelsen i forskrift til opplæringsloven.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på følgende forhold:

- *Bør Trøndelag ha en inntaksordning basert på fritt skolevalg i hele Trøndelag og i tilfelle hvorfor?*
- *Bør Trøndelag ha en inntaksordning basert på fritt skolevalg i inntaksområder og i tilfelle hvorfor?*
- *Dersom Trøndelag skal ha en inntaksordning basert på fritt skolevalg i inntaksområder, hvor mange inntaksområder bør vi ha og hvilke kommuner bør inngå i de ulike inntaksområdene og hvorfor?*
- *Beskriv muligheter og utfordringer for tilbudsstrukturen i eget inntaksområde?*
- *Beskriver vedlagte forslag til forskrift fritt skolevalg i Trøndelag ordningen klart nok? (Se § 1-1, §1-2 og § 1-3)*
- *Beskriver vedlagte forslag til forskrift basert på fritt skolevalg i inntaksområder ordningen klart nok? (Se § 1-1, §1-2 og § 1-3)*

Høringsinstansen kan også komme med innspill knyttet til dagens inntaksordning basert på nærskoleprinsippet. Det åpnes for innspill på dagens ordning fordi det er knyttet usikkerhet til om § 6 – 1- a. kan bli endret i løpet av høsten 2021. Dersom det skjer, bør det åpnes for å forbedre dagens forskrift/inntaksordning.

Høringsfristen er **22. oktober 2021**. Eksterne aktører sender høringssvar på e-post til postmottak@trondelagfylke.no. Høringsinstanser i fylkeskommunen legger høringen direkte inn på saksnummer 202134193.

Trøndelag fylkeskommune

Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse

Saken behandles av Yrkesopplæringsnemnda den 18. november.
Saken behandles av hovedutvalg for utdanning den 24 og 25 november.
Endelig vedtak fattes av fylkestinget den 15 – 17 desember.

Faktiske opplysninger:

I forskrift til opplæringsloven finnes følgende bestemmelse som regulerer inntaksordningen fylkene kan utarbeide. I juni 2021 kom følgende endring av forskrift:

§ 6-1a.Fritt skolevalg

Fylkeskommunen skal ha fritt skolevalg i fylket eller fritt skolevalg innanfor fastsette inntaksområde. Fylkeskommunen kan fastsetje inntil seks inntaksområde.

Fritt skolevalg i heile fylket inneber at søkjarane står fritt til å søkje om inntak til alle skolar i det fylket dei har folkeregistrert adresse.

Fritt skolevalg innanfor fastsette inntaksområde inneber at søkjarane står fritt til å søkje om inntak til alle skolar i eige inntaksområde. Dersom ønskt utdanningsprogram eller programområde ikkje finst i eige inntaksområde, skal søkjaren kunne søkje på ein skole i eit anna inntaksområde i fylket.

Hjemmelen til å utarbeide lokal forskrift finnes i § 6 – 2 og § 6A-2.

«§ 6-2.Lokal forskrift om inntak

Fylkeskommunen skal fastsetje lokal forskrift om inntak. Den lokale forskrifta skal innehalde reglar om korleis inntaket vil bli gjennomført, mellom anna inntaksområde, kva for utdanningsprogram eller programområde det er fastsett særskilde inntakskrav for, og korleis inntaket elles skal gjennomførast. Forskrifta kan også innehalde utfyllande føresegnar om formidling.

Den lokale forskrifta skal innehalde reglar om inntak til landslinjer og dei statlege vidaregåande skolane, jf. § 6-12 og § 6-44.

§ 6A-2.Lokal forskrift om formidling

Fylkeskommunen skal fastsetje lokal forskrift om formidling. Den lokale forskrifta om inntak og den lokale forskrifta om formidling kan vere den same forskrifta.»

Trøndelag har i dagen en inntaksordning basert på nærskoleprinsippet. Lokal forskrift basert på nærskoleprinsippet er lagt ut på lovdata. Inntaksordningen basert på nærskoleprinsippet med tilhørende forskrift gjelder til nytt vedtak i fylkestinget. Den er imidlertid i strid med nye § 6 - 1 a. og kan derfor ikke sendes ut på høring nå.

Trøndelag fylkeskommune gav høringsuttalelse om fritt skolevalg i fylkestingssak 115/19. Trøndelag ønsket å beholde retten til å velge inntaksordning ut fra lokale vurderinger.

I saken ble konsekvensene av innføringen av fritt skolevalg i hele fylket og i inntaksområder vurdert. Den nye ordningen for fritt skolevalg i inntaksområder avviker

Trøndelag fylkeskommune

Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse

sterkt fra høringsutkastet. Det er derfor nødvendig å gå inn på konsekvensene i høringsnotatet.

Hva innebærer fritt skolevalg i hele fylket?

Fritt skolevalg i hele Trøndelag innebærer at det er karakterpoengsummen som fullt ut bestemmer hvilken skole og hvilket utdanningsprogram søkeren kommer inn på.

Konsekvenser av fritt skolevalg i hele fylket:

Norsk og internasjonal forskning viser at ungdommene, som søker en annen skolen enn nærskolen, i hovedsak søker seg inn til sentrum fra randsonene i de store byene og fra distriktene inn til de store byene.

I rapporten «Fritt skolevalg I Trøndelag – Nord-Trøndelagsforskning (2002)» ble det antydnet at rundt 12 prosent av søkerne ville ha søkt annerledes. Dette tallet framkom på bakgrunn av en spørreundersøkelse og er ikke basert på søkerens valg i reell valgsituasjon. Søkerne skal også konkurrere seg inn på skolene i Trondheim, noe ikke alle vil klare.

Dersom ett prosentpoeng av ungdommen utenfor Trondheim søker seg til Trondheim og kommer inn, utgjør dette 100 ungdommer. I sak 119/19 antydnet fylkesdirektøren at dette tallet kunne bli så høyt som 300 elever (tre prosentpoeng).

For å møte denne utfordringen må Trøndelag velge mellom to ulike dimensjoneringsstrategier:

- Bygge ut kapasiteten i Trondheim og andre byer, som svekker tilbudet i distriktene. Det å øke skolekostnaden i distriktene vil opprettholde tilbudene, men mangelen på elever svekker tilbudene og det mer desto lengre ut i opplæringsløpet.
- Holde en fast kapasitet i Trondheim. Dette vil i første runde føre til at byene får flere elever med de beste karakterene, mens distriktene får flere elever lavere karaktergjennomsnitt fra Trondheim. Dette er en direkte konsekvens av at elevene konkurrerer seg inn med karakterer. Tidligere erfaringer viser at det er større sjanse for at elevene ikke gjennomfører utdanningen sin, og dermed ikke bidrar til å opprettholde elevtallet på distriktskolene, særlig på videregående trinn 1 og 2.

Nyansene knyttet til punktene ovenfor finnes i fylkestingssak 115/19.

Tidligere Sør-Trøndelag har hatt erfaring med fritt skolevalg. Det var underkapasitet i Trondheim tidlig på 2000- tallet. Dette medførte at søkere fra Trondheim fikk tilbud ved Gauldal vgs, Selbu vgs, Hitra vgs m.fl. Skolene lå i ytterkanten av avstanden for dagpendling. Dette førte til at flere elever enn normalt sluttet i løpet av de første skoleukene. Distriktskolene støttet den gang at skoleeier bygde opp kapasiteten i Trondheim for hindre at elevene med lavest karaktersnitt fra Trondheim ble presset ut.

Hva innebærer fritt skolevalg i inntaksområder?

Fritt skolevalg i inntaksområder innebærer at det er karakterpoengsummen som fult ut bestemmer hvilken skole og utdanningsprogram søkeren kommer inn på, uavhengig av hvilken skole søkeren har søkt i inntaksområdet.

Søker elevene seg til andre inntaksområder, prioriteres de bak søkere som tilhører inntaksområdet de søker seg til. Dersom tilbudet ikke finnes i søkerens eget inntaksområde, så kan eleven søke fritt til andre inntaksområder i Trøndelag og konkurrerer da på like vilkår.

Fritt skolevalg i inntaksområder gir økte valgmuligheter for ungdommene og kan benyttes til å dempe presset mot de store byene. Det er mellom skolene i samme inntaksområde at utfordringen vil komme. Det er samme utfordringen som for fritt skolevalg i hele fylket, men omfanget vil være mindre og ha mindre betydning for tilbudsstrukturen enn fritt skolevalg i hele Trøndelag.

Forslag til inntaksområder

Kommunene som inngår i inntaksområdene er listet opp i vedlegg.

Alternativ I: Med seks inntaksområder

Arbeidet med det overordnede kompetanseområdet i Trøndelag følger inndelingen med kommunenes regionråd med syv regioner. Dette beskrives nærmere i Økonomiplanen for Trøndelag. Det vises også til prosess om tilbudsprinsipper.

I henhold til forskrift til opplæringsloven § 6-1a er det nå kun mulig å ha inntil seks inntaksområder. Dette betyr at vi ikke kan følge inndelingen tilknyttet kompetansearbeidet med syv kompetansefora. De seks inntaksområdene som foreligger i forslaget (se figur neste side) er inndelt slik at de i størst mulig grad skal bygge opp under samarbeidet om utvikling av tilbudet i regionene.

I tillegg til inntaksområdene i Trøndelag vil søkere i Trøndelag sør kunne velge blant tilbud i Møre og Romsdal og Innlandet i tråd med samarbeidsavtalene med de to fylkene.

Søkerne kan velge mellom minst tre skoler i hver region.

Trøndelag fylkeskommune

Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse

Inntaksområder – max 6

Inntak til videregående opplæring

- Namdalen
- Innhherred
- Fosen/Øy
- Værnes
- Trøndelag Sør
- Trondheim

v26.06.21

Konsekvenser av fritt skolevalg i regioner:

Det forventes ikke stor utveksling av elever mellom skolene i regionene. Det er relativt store avstander mellom skolene som vil bidra til å dempe utvekslingen. I tillegg vil søkerne trolig oppleve skolene og skolestedene utenfor Trondheim som likeverdige.

I regionen Værnes er det relativt korte avstander fra Malvik og Selbu til Stjørdal kommune. Ole Vig vgs er en betydelig større skole med et langt bredere tilbud enn både Malvik vgs og Selbu vgs. Ole Vig vgs kan derfor forventes å tiltrekke seg elever fra de to andre skolen. Selbu vgs er særlig utsatt, da den i utgangspunktet har få elever og derfor i mindre grad kan miste elever.

I Trondheim vil vi, basert på tidligere erfaringer, få en utvikling der flere av eleven med de beste karakterene trekker til sentrum av Trondheim. Det vil gi store forskjeller i elevgrunnlaget ved skolene, særlig på studiespesialisering. Tidlig på 2000-taller var det fritt skolevalg i Trondheim, og vi fikk utslagene som nevnt ovenfor.

Det er siden 2010 tatt grep for å gi randskolene og sentrumsskolene en mer likeverdig og attraktiv tilbudsstruktur gjennom sammensetning av tilbudet ved skolene og tilnærmet lik størrelsen på fagmiljøene.

Trøndelag fylkeskommune

Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse

Alternativ II: Med tre inntaksområder

Alternativet med tre regioner er en mellomløsning mellom fritt skolevalg i hele fylket og fritt skolevalg 6 inntaksområder.

I dette alternativet vil søkerne ha muligheten til å velge mellom minst åtte skoler.

Inntaksområde – versjon 2

Videregående opplæring

- Trøndelag nord
- Trondheim
- Trøndelag sør

v07.09.21

Konsekvenser av fritt skolevalg med tre inntaksområder er i hovedsak de samme som med seks inntaksområder. Den økte valgfriheten elevene får i dette alternativet (fra tre til åtte skoler) vil trolig i liten grad bidra til ytterligere utveksling av elever mellom skolene.

En ny utfordring tilknyttet tre inntaksregioner er om Steinkjer vgs vil trekke til seg ungdommer som ellers ville søkt til Ole Vig vgs og/eller Gong vgs, som en følge av at Namdalen og Innherred blir i samme inntaksområde.

Vedlegg:

1. Forslag til forskrift basert på fritt skolevalg i hele fylket
2. Forslag til forskrift basert på fritt skolevalg i inntaksområder
3. Forslag til inndeling av fylket i seks inntaksområder
4. Forslag til inndeling av fylket i tre inntaksområder

Trøndelag fylkeskommune

Utdanning - seksjon Tilbud og kompetanse

Adresseliste:

- Videregående skoler
- Trøndelag høyere yrkesfagskole
- Trøndelag nettskole
- Aajege
- Kommuner
- Opplæringskontor med godkjenning i Trøndelag
- Elevorganisasjonen
- Ungdommens fylkesutvalg
- Lærlingerådet i Trøndelag
- LO
- NHO
- KS
- NAV
- Regionråd
- Næringsforeninger
- Kompetanseforum
- Samiske interesseorganisasjoner
- Trøndelag idrettskrets
- Interesseorganisasjoner innen jordbruk, skogbruk og fiske
- Tillitsvalgte, TRFK